

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din, za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din; za inozemstvo: 210 din. — Plačata in tožila se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici 23. — Rokopisov ne vračamo. — Račun pri pošti hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Tel. št. 25-52.

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Liubliana, sreda 16. februarja 1938

Cena posamezni številki din 1'50

8.800.000 din dolguje država banovini

V svojem ekspezeju pred banovinskim svetom je omenil ban dr. Natlačén, da dolguje država banovini za bolniške stroške 8,8 milijona din. Toda država tega dolga ne poravnava in banovina je morala zato zvišati šolsko doklado od 26 na 35%. Po vsej verjetnosti tudi v prihodnjem proračunskem letu ne bo mogla banovina računati s plačilom tega dolga in tako se bo zgodilo, da bo morala najti banška uprava kritje za izpadek plačila državnega dolga kje drugje.

Istočasno smo čitali, da je bilo v Sloveniji plačano davka na poslovni promet, iz katerega se nakazujejo dotacije banovinom, za okroglo 33 milijonov din. Od tega zneska pa je dobila dravska banovina komaj eno desetino.

Vemo nadalje, da je dravska banovina enako prikrajšana pri centraliziranih banovinskih trošarinah. Razlika je le ta, da je tu dravska banovina skupno s še nekaterimi banovinami prikrajšana kar po zakonu.

V svojem ekspezeju je ban dr. Natlačén poudaril tudi to, da je razmerje med državnimi in banovinskimi cestami v dravski banovini posebno neugodno. V drugih banovinah je tudi več ko še enkrat toliko državnih cest kakor pa v dravski banovini.

Vemo pa tudi, da dobivajo druge banovine visoke državne dotacije in nekatere celo za luksuzne reprezentativne stavbe. Dravska banovina je tudi pri državnih dotacijah na zadnjem mestu, zato pa mora največ cest vzdrževati sama. Manjka res samo še to, da se ustanovi centralni cestni fond, da bo Slovenija vzdrževala še ceste v drugih banovinah.

Prav tako ima dravska banovina najvišje banovinske davščine v prvi vrsti zato, ker država ne izpolnjuje svojih obveznosti do banovine in ker tudi njej predpisuje vedno nove naloge, ne da bi poskrbela tudi za potrebne denarne vire.

Pri tem pa je Slovenija tista pokrajina, ki je najmanj občutila zboljšanja gospodarskih razmer, saj ni imela Slovenija od zvišanja cen agrarnih proizvodov nič, ker je morala te uvažati in zato še več plačati za prehrano svojega prebivalstva ko druga leta.

DOBAVE

Intendantura Komande pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do 5. marca ponudbe za dobavo rokavic, proti ognju odporne jekla, sesalke »Bergauer« ter železnih cevi.

Strojni oddelk direkcije drž. železnic v Subotici sprejema do 7. marca ponudbe za dobavo električnega materiala.

Direkcija državnega rudnika v Vrniku sprejema do 9. marca ponudbe za dobavo bakrenih cevi in raznih vodov, do 10. marca pa ponudbe za dobavo raznega električnega materiala za signalizacijo (jamskih zvoncev itd.).

Strojni oddelk Generalne direkcije drž. železnic v Beogradu sprejema do 5. marca ponudbe za dobavo premoga, briketov itd.

Pri Stabu mornarice kr. Jugoslavije v Zemunu bo dne 10. marca I. ofertna javna licitacija za dobavo domačega premoga; dne 11. marca za dobavo testenin, fižola, riža, ječmenčka, graha, zdroba; dne 17. marca za dobavo svinjske masti.

Direkcija drž. rudnika v Vrniku sprejema do 10. marca ponudbe za dobavo hrastovih tramov brez skorje (hrastova bandera).

Licitacije

Pri Stabu dravske divizijske oblasti v Ljubljani bodo: dne 22. februarja licitacija za dobavo drv; dne 23. februarja za dobavo premoga

in dne 21. marca licitacija za dobavo petroleja.

Komercialni odsek Vojno-tehničnega zavoda v Kragujevcu razpisuje za dan 2. marca ofertno licitacijo za dobavo raznih strojev (za frezanje, struženje, brušenje itd.).

Pri Strojnem oddelku direkcije drž. železnic v Subotici bo dne 2. marca ofertna licitacija za dobavo električnega materiala.

Pri Stabu II. armijske oblasti v Sarajevu bodo dne 2., 3. in 4. marca ustne licitacije za dobavo drv.

Pri Pomorski obalski komandi v Splitu bo dne 4. marca ustna licitacija za dobavo drv.

Pri Centralni direkciji drž. ru-

darskih podjetij v Sarajevu bo dne 11. marca ofertna licitacija za dobavo 2. tropolnih prekinjal z oljem.

Pri Oddelku za predelavo Uprave drž. monopola v Beogradu bo dne 15. marca ofertna licitacija za dobavo raznega papirja.

Pri Garnizijski upravi v Ljubljani bo dne 15. marca ustna licitacija za dobavo govejega mesa.

Pri Stabu dravske divizijske oblasti v Ljubljani bo dne 15. marca ofertna licitacija za postavitev kornjušnice.

(Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Kongres jugoslovanskega trgovstva

bo v Ljubljani 11. in 12. junija za časa ljubljanskega velesajma. Tako je bilo sedaj definitivno sklenjeno na seji Centralnega predstavništva v Banjaluki. Podrobnejše poročilo o seji objavimo v petkovi številki.

Nov privilegij za zadrage

V »Službenih novinah« je bila objavljena nova tarifa za objavljane službenih in zasebnih objav v »Službenih novinah«. Mimogrede moramo pripomniti, da je ta tarifa zelo visoka in da je objavljane v beograjskih »Službenih novinah« silno drago. Da kar naravnost povemo, mnogo predrago. Pri tem pa je še tarifa nejasna, da človek iz same tarife niti prav ne spozna, kako se mu bo objava v konkretnem primeru zaračunala.

Ta draga tarifa pa za zadrage ne velja in zadrage so v novi tarifi tako zelo privilegirane, da morejo biti zadovoljne. Tako se plača za enkratno objavo protokola zasebnih denarnih zavodov 770 din, samoupravnih zavodov in hranilnic 330 din, poedinih firm 330 din, kmetijskih, nabavljalnih, gospodarskih in drugih zadrug pa le 90 din. Tudi vsaka druga registracija zadrug velja le 90 din, do čim plačajo druga podjetja 330 din. Vabilo na skupščino bank in delniških družb velja 330 din, zadruga plačajo le 90 din.

Za nujne objave, kot kakršne se smatrajo vse objave, ki se zahtevajo v prvi ali naslednji številki »Službenih novinah«, se plača za navaden stavek 100% več, za razprednični stavek pa celo 250% več. Zadrage so s tem seveda znatno privilegirane, saj plačajo po tej tarifi celo za nujne objave znatno manj, ko druge firme za navadne objave.

Tako se privilegiji nabavljalnim zadrugam kar neprestano večajo. In to privilegiji vseh zadrug in tudi takšnih z milijonskim prometom in milijonskimi rezervami.

Gospodarska moč Madžarske okrepljena

Poslovno poročilo Madžarske narodne banke za l. 1937. naglašja, da je trajala dvigajoča se tendenca v madžarskem gospodarstvu tudi lani. Kmetijstvo je bilo pod vtisom dobre lanske žetve. Višje cene za živino in ugoden razvoj živinoreje sta popolnoma nadomestila izgubo zaradi slabe letine. Industrijska proizvodnja se je zvišala. Enoten razvoj je za madžarsko gospodarstvo značilen. Zato se more upati, da bo moglo okrepljeno madžarsko narodno gospodarstvo premagati tudi ev. novo nastopajočo evropsko gospodarsko krizo. Denarna vrednost narodnega dohodka je znatno narasla, kar je posledica višjih cen ter zvišane industrijske proizvodnje. Čeprav so se državni izdatki precej povečali, se je vendarle moglo ohraniti proračunsko ravnovesje. Na podlagi novih sporazumov o ureditvi madžarskih zunanjih dolgov bo morala Madžarska na leto plačati 45 milijonov pengov. Vsi devizni in valutni dohodki Madžarske narodne banke v letu 1937. pa so znašali 541 milijonov pengov, dočim so v l. 1936. dosegli samo 412 milijonov pengov.

Osebni izdatki z davčnega stališča

Člen 55. zakona o neposrednih davkih se mora spremeniti

Eden najbolj reforme potrebnih členov našega zakona o neposrednih davkih je čl. 55. Ta člen navaja vse verodostojne dejanske izdatke podjetja, ki pa se kljub temu ne smejo odbiti od kosmatega dohodka. Tako se ne sme odbiti nadomestek delovne moči rodbinskih članov, če žive ti člani skupaj z davčnim zavezancem. Nadalje se ne smejo odbiti darila in nepogodbene nagrade nameščencu ali drugim, tudi vsi stroški za hišno gospodarstvo davčnega zavezanca so neodbitni, da omenjamo le nekaj teh neodbitnih postavk.

Ze te našete neodbitne postavke pa dokazujejo, kako malo je bil preudarjen čl. 55. pred njegovo končno stilizacijo. Saj je naravno, da hoče davčna uprava preprečiti, da bi se z raznimi, morda celo fingiranimi darili ali plačili ustvarjala možnost za zmanjšanje obdačljive davčne osnove. Vendar se zaradi tega razumljivega namena ne sme iti predaleč.

V čl. 55. pa se je šlo predaleč, kakor zlasti dokazuje določba, da se nadomestek delovne moči rodbinskih članov v obratu ne more odbiti, če žive skupaj z davčnim zavezancem. Če torej ne žive skupaj z davčnim zavezancem, pa se more njih plača odbiti. Ali se to ne pravi kar z zakonom pospeševati, da otroci ne bi živeli pri starših? A ne samo z rodbinskega, temveč tudi z davčnega stališča je ta določba napačna. Davčna odmera se vendar določa z ozirom na dejanski zaslužek, ne pa z ozirom na to, kje kateri nameščenec stanuje. Če ne stanuje domači sin doma, potem ima po vsej verjetnosti višjo plačo, kakor pa če živi doma. Na ta način si davčna uprava sama znižuje svoje dohodke, ko je višja plača odbitna, manjša pa ne.

Mnenja smo, da se more na bolj smiseln način preprečiti eventualna zloraba pri plačah domačih nameščencev.

Prav tako je nerazumljiva določba, da je neodbitno vsako darilo nameščencem. To se vendar pravi, podjetnikom naravnost preprečevati, da bi kaj darovali svojim nameščencem. Ali more to biti namen davčnega zakona? Ali pa je sploh ta določba potrebna? Če podjetniki dajo nameščencem kakšno posebno nagrado, potem so jo ti navadno tudi pošteno zaslužili, a zaslužila je pri tem tudi davkarija, saj se je povečal zaradi dela nameščencev uspeh podjetja in s tem tudi davek podjetja. Iz strahu, da bi se podjetnik s fingiranimi da-

rili odtegoval svoji davčni dolžnosti, vendar ni treba kaznovati nameščenca. Saj se da tudi na drug in bolj pameten način preprečiti, da bi se podpore nameščencem zlorabljuje za utajo davkov.

Silna krivica je tudi, da se sploh ne priznavajo osebni izdatki kot odbitni. Nič ne rečemo, če bi bili odbitni osebni izdatki zelo omejeni, toda da se nikakor ne morejo, gre vendar malo predaleč. Če pride bolezen v hišo, je to danes za marsikoga varnost finančna katastrofa. In v tej težki situaciji, ko grede lahko tisočaki in tisočaki za bolnišnico, operacijo, zdravnika itd., se naš zakon prav nič ne ozira na vse te težke izdatke. In vendar izprazni to izdatki lahko popolnoma blagajno srednjega trgovca in njegova pridobitna sposobnost je zaradi tega prav občutno znižana. To bi se vendar moralo upoštevati! A to bi se tudi lahko upoštevalo vsaj do neke mere. Saj si vendar bivanje v bolnišnici, honorar za operacijo, izdatke za zdravila ne more nihče izmisliti. Prav tako pa je jasno, da zaradi davkov ne bo nihče šel ležat v bolnišnico ali pa se pustil celo operirati. Zato se tu sploh ni treba bati nobenih neresničnih na-

povedi. Kakor rečeno: Razumemo, če je hotel zakonodavec preprečiti zlorabe, toda če se nudi polno jamstvo, da je zloraba izključena, potem bi se takšni neizogibni osebni izdatki morali tudi priznati kot odbitni.

A tudi s stališča davčne uprave bi bilo to pametno. Dostikrat smo že naglasili, da nima davčna uprava boljšega zaveznika pri izterjavanju davkov, kakor je davčna morala. Čim večja je ta, tem manj potrebuje davčna uprava kontrolnih organov, tem manjša je njena režija in tem višji čisti donos davkov. Davčna morala pa se ne pospešuje s pretiranimi določili, ki jih mora davčni zavezanec občutiti kot krivico. Samo naturalna reakcija je, če si proti takšnim določilom pomaga kakor ve in zna. S tem pa je že tudi v nevarnosti vsa davčna morala.

Ne le v interesu davčnih zavezancev, temveč tudi davčne uprave same bi bilo, če bi se spremenil čl. 55. zakona o neposrednih davkih tako, da bi varoval interese državne blagajne, pri tem pa tudi vsaj do neke mere upošteval interese davčnega zavezanca. Kot tihi in vedno aktivni kompanjon podjetnika bi finančna uprava res lahko imela to razumevanje.

Gospodarski polom vrgel Gogovo vlado

Mnogo preodločni ukrepi Gogove vlade so ustvarili v Romuniji naravnost razpoložene panike. Ljudje so mislili, da so že na predvečer državljanske vojne. To je imelo na gospodarstvo silno slab učinek. Ljudje so navalili na denarne zavode in začeli dvigati svoje vloge. Začel se je splošen beg od leja, ki ga romunska Narodna banka ni mogla ustaviti z nobenimi pozitivnimi in pomirjevalnimi vestmi. Vse gospodarstvo je bilo ohromljeno, ker ni nihče vedel, kaj prinese prihodnji dan. Mnoge tovarne so svoje obrate ustavile, trgovci so nehali prodajati, ker so bili nakrat brez kredita in zato tudi sami niso mogli blaga kreditirati drugim. Izvozniki in uvozniki so pustili, da jim zapadejo njih izvozne in uvozne dovolitve, čeprav so jih plačali s težkim denarjem. Da bi jih mogli prodati naprej, ni bilo mogoče niti misliti. Začel pa se je tudi beg tuje kapitala iz Romunije.

Pri tem silnem zastanku vsega gospodarskega življenja so seveda

začeli tudi nazadovati državni dohodki. Carinski in davčni dohodki so padli na eno desetino. Strokovnjaki sodijo, da so samo carinski dohodki padli v zadnjem mesecu za eno milijardo lejev. Ko je na vse zadnje nastopil še francoski in angleški kapital in ko so iz Londona in Pariza sporočili, da ne polagajo nobene važnosti na obisk Micesca in ko je končno prišla še ostra sovjetska nota, je bilo sodu izbitno dno.

Goga je že sam čutil, da se bliža konec njegove vlade. Situacijo pa je spoznal, ko v sredo ni bil sprejet od kralja, dasi je redno vsako sredo poročal kralju.

Ko je padla vlada Goga, se je vse oddahnilo, kar se je pokazalo tudi v gospodarstvu, ki pa seveda še ni doseglo tiste stopnje, kot pred imenovanjem Gogove vlade.

Naročajte in širite „Trgovski list“!

Zasedanje banovinskega sveta

Ekspeze bana dr. Natlačena

V ponedeljek dopoldne se je začelo v Ljubljani zasedanje banovinskega sveta, ki pa ima še vedno samo posvetovalno pravico. Kdaj bodo banovinskim svetom podeljene pravice, ki jih ljudstvo zahteva, je še vedno neznan. Upajmo, da se bo to enkrat le zgodilo in da dobimo takrat tudi izvoljene in ne samo imenovane banovinske svetnike.

Po uvodnih formalnostih je prešel banovinski svet takoj na dnevni red, na poročilo bana in banke uprave. Iz ekspeze bana dr. Natlačena posnemamo:

Novi banovinski proračun izkazuje 129,79 milijona din izdatkov ter je

za 9,4 milijona din večji

od prejšnjega. Glavni del poviška, namreč 5,9 milijona din gre za zvišane anuitete za posojila, ki jih je najela banovina v l. 1936/37. Drugi poviški grede na vse druge oddelke razen na tehničnega. Izdatki so se morali zvišati, če je hotela banovina zadostiti svojim gospodarskim, socialnim in kulturnim nalogam.

Elektrifikacija napreduje

in so zgradile Kranjske deželne elektrarne 100 km novih daljnovodov in nad 100 km krajevnih omrežij. Razveseljivo je, da je tudi elektrarna Fala dovoljevala ugodnejše pogoje občinam za priključek na njeno omrežje. Velenjska elektrarna ne zadostuje več ter se bo morala povečati. Banovina bo delala na to, da preide v banovinsko last. Da bi se elektrifikacija uspešno nadaljevala, je potrebno, da dobe Kranjske deželne elektrarne nova posojila, toda po nižji obrestni meri kot dosedaj.

Občinske finance.

Od l. 1933. se meje občin stalno menjavajo, sedaj pa se bo to nehalo. Glavno skrb je treba posvetiti ureditvi občinskih financ. Število občin z nad 100% obč. doklad se je znatno znižalo, ker se je občinam znižalo šolsko breme. Niso pa kljub temu občine znižale svojih proračunov, kakor je bilo pričakovati. Tako je banovina prevzela od občin šolskih bremen za 16,3 milijona din, obč. proračuni pa so se znižali le za 7,7 milijona din. Znižanje šolskega bremena so občine porabile za plačilo dolgov in za najbolj nujne investicije. Tudi pri obč. dokladah se je olajšanje šolskega bremena premo poznalo. Banovinska doklada se je zvišala za 26%, občinske pa znižale samo za 14%. Občinska podjetja v kmetijskih občinah so močno pasivna. (Zakaj se ne likvidirajo?) Stvarni dohodki kmetijskih občin nikdar ne dosegajo proračunanih. Dosedanji sistem finansiranja občin bo treba popolnoma spremeniti. Zlasti ne gre, da davčne uprave nakazujejo občinam le preostanek pobranih davkov. Zemljarina in zgradarina bi se morali popolnoma prepustiti občinam, trošarina pa naj bo državna, ker je potrebno, da je v vsej državi ena trošarina in povsod enaka.

Ban je tudi omenil, da se bo moral spremeniti sedanji lovski zakon.

Za napredek kmetijstva

se je zgodilo mnogo, zlasti pa za kmetijsko naobrazbo. Letos se odpre 1. letnik kmetijske šole v Rakičanu, nadaljujejo se priprave za ustanovitev kmetijske šole v Poljčah na Gorenjskem. Mnogo se je storilo za naobrazbo kmetijskega ženstva. Trimesečni tečaj za viničarje se bodo pomnožili od 27 na 30. Šolska obveznost za kmetijsko nadaljevalne tečaje bo uvedena le tam, kjer bo prebivalstvo to želelo.

Obširno je poročal ban tudi o akciji banovine za obnovo vinogradov. Od prvotno obnovljenih vinogradov je sedaj še okoli 65%, ki čakajo na obnovo. Banska uprava bo dajala za obnovo vinogradov vinogradnikom brezobrestna posojila, toda po določenih pogojih. Tako se bodo dajala posojila samo za vinograde, ki niso sposobni za drugo kulturo, zasaditi se bodo smele le žlahtne trte treh vrst in se bo zato proizvodnja cepljenk povečala. Samorodnic je bilo dosedaj izkrčenih za 600 ha. Ta akcija se bo nadaljevala. Kmetijska poskusna in kontrolna postaja v Mariboru se bo preosnovala v vinarski in sadjarski zavod.

Obširno je poročal ban

o banovinski akciji za sancijsko združništva

ter o 5% obligacijskem posojilu banovine pri Poštni hranilnici. Banovina je dala vseh 63 milijonov din tega posojila edino Zadrugi zvezi v Ljubljani, ki ji je zato odstopila svojo terjatev v višini 50 milijonov din iz specialne rezerve Zadrugne gospodarske banke ter se poleg tega zavezala, da bo do l. 1957. odvajala banovini ves svoj čisti dobiček, ki bo presegal 25.000 din.

Vzdrževanje ljudskega šolstva

je veljalo banovino 16,5 milijona dinarjev. Ljudsko šolstvo je tudi lani napredovalo in se je število šolskih oddelkov povečalo za 75, vendar pa še vedno ni na zadovoljni stopnji. Manjka še 251 učnih moči. Stanje se bo popravilo šele takrat, ko bo ljudsko šolstvo popolnoma decentralizirano.

Za zidanje šolskih poslopij je dala banovina lani 1 milijon din brezobrestnih posojil, poleg tega pa še okoli 750.000 din podpor za popravilo šolskih poslopij in za odplačilo posojil za šolska poslopja. Število učencev na ljudskih šolah se je zvišalo za 1,2%, na meščanskih šolah pa za 5,5%.

Mnogo prispeva banovina za zgraditev vseučiliške knjižnice in doma slovenske likovne umetnosti, za katerega je poklonila stavbišče ob vhodu v Tivoljski park. Ta dom se bo najbrže spomladi že začel graditi, ker je dal denar neki mecen. Z zadoščanjem je omenil ban tudi ustanovitev Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Javna dela

Proračun tehničnega oddelka je sicer nižji za 1,5 milijona din, dejansko pa ne bo znižan, ker bo še posebej dotiran iz banovinskega sklada za javna dela in iz bednostnega fonda. Skupno bo iz banovinskih sredstev izdano za javna dela 60 milijonov din, za 4 milijone din več kakor v tekočem letu.

Ban je nato omenjal veliko nerazmerje med dolžino banovinskih in državnih cest. Dočim je v drugih banovinah, ki nimajo tako mednarodno važnih cest ko dravska banovina, državnih cest do 42,41% (zetska banovina), jih je v dravski banovini samo 18,09%. Država bi morala na vsak način prevzeti vsaj tiste ceste, ki so bile že nekdanj državne ter bi država morala tudi graditi ceste Ljubljana—Sušak.

Prihodnji mesec se začne graditi suhkrajnski vodovod, seveda iz banovinskih sredstev.

Socialno skrbstvo

Najprej je ban poročal o mezd-nih gibanjih. Kolektivnih pogodb je bilo dosedaj registriranih 68. Leta 1936. je bilo 27 stavk z izgubo 8,8 milijona din na delav-

skih mezdah, l. 1937. pa 11 z izgubo 0,24 milijona din. Število zaposlenih delavcev se je zvišalo in zvišala se je tudi povprečna dnevna zavarovana meza.

Vprašanje prehrane prebivalstva dela velike težave, ker mora banovina vsako leto uvoziti do 10.000 vagonov žita. Za prehrano prebivalstva je morala banovina izdati 1,75, država pa je prispevala 0,25 milijona din. Vremenske nezgode so napravile v 18 občinah veliko škodo. Za povrnitev te škode je dala država 1 milijon, banovina 1,3, zasebne zbirke pa 0,24 milijona din. Veliko je banovina investirala za bolnišnice. Država je banovinskim bolnišnicam še vedno dolžna 8,8 milijona din. (Teža dolga država menda sploh ne namerava odplačati.)

Ban je nato poročal

o velikih nakupih nepremičnin

Za Kendova posestva, o čemer smo že podrobno poročali ter tudi zastopali pri tej priliki svoje posebno mnenje, je dala banovina 15 milijonov din. Plačala pa je v gotovini samo 3 milijone, in sicer z najetjem posojila pri Drž. hip. banki po 7% za 15 let, za ostanek pa je prevzela dolgove Zadrugne gospodarske banke pri drugih denarnih zavodih, ki jih bo postopno odplačevala.

Nadalje je kupila banovina zemljišče za golf igrišče v Zabreznici pri Bledu za 531.574 din, od benediktinskega samostana v Admontu je kupila posestvo Racerdvor v bližini Maribora za 3 milijone din ter je sedaj to posestvo sestavni del mariborske vinarske in sadjarske šole, ki bo odprodala zato svojo »Pristavoč«, za katero upa dobiti banovina do 5 milijonov dinarjev. Končno je kupila banovina Šturmovo posestvo v Poljčah pri Begunjah, kjer se ustanovi kmetijska šola za Gorenjsko. Za to posestvo je dala banovina 1,7 milijona dinarjev.

Dohodki banovine so v glavnem nespremenjeni.

Na novo se uvaja trošarina

na jedilno olje, in sicer 1 din na liter ter davščina za prevoz blaga z motornimi vozili v višini pavšalne vozninske takse.

Ker je odpadel prispevek države za povrnitev dolga bolnišnicam v višini 8,8 milijona din, se je morala šolska doklada zvišati od 26 na 35%.

Končno je ban obširno pojasnil novi način pobiranja trošarine na vino in žganje. Novi način se je moral uvesti, da se napravi konec tihotapstvu z vinom in žganjem. S tem ne bodo oškodovani vinogradniki, temveč samo krošnjariji in tihotapci.

Od skupnega davka na poslovni promet je plačala banovina skupno 33,3 milijona din, nazaj pa je dobila tega davka Slovenija komaj eno desetino. Sporazumno z banom savske banovine se bo trudil ban, da se poveča delež dravske banovine pri dodelitvi dohodkov iz tega davka vsaj na 10 milijonov dinarjev.

Poročila načelnikov oddelkov

Po banovem ekspezeju so podali načelniki poročila svojih oddelkov. Iz poročila načelnika obšnega oddelka dr. Pfeifferja je razvidno, da osebni izdatki neprestano rastejo in znašajo že 31,3 milijona dinarjev, skoraj za 3 milijone din več ko v prejšnjem proračunu. Število banovinskih uslužbencev se je zvišalo od 1485 na 1647, državnih pa od 1809 na 1948. (To zvišanje je pač nekoliko visoko.)

O elektrifikaciji je obširneje poročal inž. Rueh. Kranjske deželne elektrarne so lani nakupile 9,4 (predlani 6,9), proizvele pa 9,05 (7,07) milijona kilovatnih ur. Proizvodnja v lastnih elektrarnah se je zvišala za 28,2%. Posredno in neposredno dobivajo sedaj električni tok 102 občin z 260.000 prebivalci. Skupno so dosedaj Kranjske deželne elektrarne investirale 66,3 milijona din, dolgovi pa so znašali na koncu l. 1936. 44,17 milijona din. Za obresti najetih posojil so plačale elektrarne 3,5 milijona din, odpisi pa so znašali 1,67 milijona din. Čisti dobiček elektrarn je znašal lani 31.920 din.

Občine so preobremenjene z državnimi posli

Poročilo upravnega oddelka je podal dr. Hubad. Vseh občin v Sloveniji je 407. Nad 3000 prebivalcev ima 133 občin, nad 2000 256 in manj ko 2000 prebivalcev samo 18 občin. Blagajniško poslovanje, kakor ga je predpisalo finančno ministrstvo, daje občinam silno veliko posla (in mi dostavljamo: silno mnogo nepotrebne dela). Pokojninski sklad obč. nameštencev znaša že pol milijona dinarjev. Glede javne varnosti je podal dr. Hubad naslednje številke. Umorov in ubojev je bilo 82, detomorov 21, težkih telesnih poškodb 700, požigov 200 in tatvin 6500. Samomorov je bilo 234.

Silno nadlogo za prebivalstvo pomenijo cigani, ki jih je v naši banovini 2200, od katerih je pristojnih v druge banovine 600.

V naši banovini je 120.000 koles, 2289 potniških in 856 tovornih avtomobilov in 1929 motociklov.

Tujih državljanov je 18.805, in sicer 9664 italijanskih, 4300 avstrijskih, 2606 češkoslovaških, 717 ruskih itd.

Vseh družtev je okoli 6000.

Orožne liste ima 26.000 prebivalcev.

Mednarodni promet je zelo velik ter je skozi Rakek potovalo okoli 300.000, skozi Maribor pa okoli 210.000 potnikov, večina njih pa je le potovala skozi našo državo.

† Trgovec Edmund Kavčič

V soboto je umrl na Studencu v starosti 67 let bivši ugledni ljubljanski trgovec Edmund Kavčič. Pred vojno je imel v Prešernovi ulici poleg hotela »Slona« svojo trgovino, ki je bila na glasu po svoji solidnosti in izvrstni kakovosti blaga. Edmund Kavčič je bil znan tudi kot izumitelj. Tako je bil po vsej Sloveniji in še daleč izven njenih mej znan njegov zdravilni liker »Florian«. Pozneje se je enako uspešno proslavil s svojim izdelkom »Juhanc«.

Pokojni Edmund Kavčič je veljal svoje dni kot eden najboljših in najsolidnejših ljubljanskih trgovcev. Pridobil si je tudi veliko premoženje, ki mu je omogočilo, da je bil eden najbolj znanih ljubljanskih zbiralcev slik in kipov. Potoval je mnogo po velikih mestih Evrope ter zlasti obiskoval vse velike umetniške galerije. Bil je znan kot eden prvih ljubiteljev upodabljalocet umetnosti v Ljubljani in kot izvrstno poznavalec slik. Na prvi pogled je znal ločiti umetnino od navadnega izdelka. Svetovna vojna pa je uničila njegovo veliko premoženje, vrhu vsega pa ga je zadela še bolezen. V tej težki stiski je moral odprodati kos za kosom iz svoje lepe zbirke. Zadnje čase je moral iskati pomoč proti svoji bolezni na Studencu, kjer ga je v soboto smrt odredila od njegovega trpljenja. Žalostna usoda pokojnika je zgovoren opomin, kako tudi najuglednejši trgovec ni varen pred težkimi udarci usode v jeseni življenja.

Bodi ohranjen uglednemu trgovcu svetel spomin!

Naše sožalje težko prizadetima sinovoma!

Politične vesti

Nekateri listi so že pisali, da bo vlada patriarha Mirona odstopila, in da bo postal patriarh Miron predsednik kronskega sveta. Tatarrescu pa zopet predsednik vlade. Uradno pa se te vesti odločno demantirajo. Nova vlada je izdala ostra cenzurna določila. Vsaka kritika vlade in njenega dela ter dela članov vlade je prepovedana. Prepovedano je celo objavljanje slik politikov, ki ne soglašajo s sedanjo vlado. O vladi se sme pisati samo ugodno.

Slovenska knjiga

se imenuje nova založba, ki se je nedavno ustanovila v Kamniku. Izdajala bo istoimensko revijo v uredništvu književnika Ivana Albrehta in po štiri izvirne slovenske knjige za mesečno naročnino din 16— in enkratno vpisnino din 5—. Izmed letošnjih publikacij naj zlasti omenimo knjigo »Slovenka v naši sodobni književnosti«. Naroča se pri »Založbi Slovenska knjiga« v Kamniku, uredništvo revije in publikacij pa je v Ljubljani, Vodnikova 13/II.

Sovjeti so po ugrabitvi odprav-nika poslov Butenka koncentrirali na romunski meji močne oddelke čet. »Daily Telegraph« piše, da nameravajo sovjeti porabiti ugrabitev Butenka v to, da prekličejo priznanje romunske aneksije Besarabije.

Hitler je po londonskih informacijah zahteval od Sušnika, da prepusti v vladi nar. socialistom troje najvažnejših ministrstev, in sicer vojno, notranje in policijsko. Sušnik je pristal le na notranje in pa na to, da odstopi gen. Zehner kot vojni minister. Ker je Sušnik izjavil, da se mora prej posvetovati še s predsednikom Miklasom, je Hitler zahteval, da dobi odgovor še pred 20. februarjem, ko govori v nemškem parlamentu. Samo v primeru, da Sušnik vse Hitlerjeve pogoje izvrši, bi mogel Hitler jamčiti za neodvisnost Avstrije.

Sušnik se je nato ponovno obrnil na Mussolinija, da bi ta interveniral v korist Avstrije in njene neodvisnosti. A ni mogel dobiti zveze z Mussolinijem, ki je nekje izven Rima. Iz Rima pa so Sušniku odgovorili, da mu ne morejo dati nobenega sveta.

Avstrijska vlada se bo na vsak način preosnovala in gotovo je to, da postane notranji minister Seyss-Inquart, ki velja kot pristaš nar. socializma.

Bavarski general Epp je imel že pripravljeno vojaški načrt za zasedbo Avstrije, kakor poroča praska »Narodna politika«. To da je odkrila avstrijska vlada iz dokumentov, ki jih je zaplenila pri aretaciji dr. Tavsca. To da je bila ena možnosti, da je Sušnik sprejel povabilo Hitlerja.

Med Edenom in Chamberlainom je po prijateljskem razgovoru prišlo do sporazuma in Anglija še ne bo priznala italijanske aneksije Etiopije, ker smatra, da more o tem vprašanju odločiti le Zveza narodov.

Poljska vlada je odobrila poljsko-francoski sporazum iz l. 1937. ter bo v kratkem predložen sejmu v odobritev.

Iz Henleinove sudetske nemške stranke izključeni ali izstopivši člani so ustanovili na Češkoslovaškem novo stranko nemških socialistov. Novi stranki pripadajo med drugim dva poslanca, 1 senator in gen. tajnik Henleinove stranke.

Predsednik poljske republike Moscicki bo vrnil obisk državnega upravitelja Horthyja maja meseca.

Italijanska vlada je izgnala celo vrsto tujih novinarjev, ker da so neugodno poročali o italijanskih dogodkih. Med njimi je celo madžarski dopisnik »Az Esta«, ki je bil od italijanske vlade za svoje delovanje v Etiopiji odlikovan s hrabrostno svetinjco.

Japonci poročajo, da prodirajo v dveh kolonah proti Hankovu, kjer je začasni sedež Čangkajškove vlade.

Japonske čete so dosedaj osvojile eno petino vsega kitajskega ozemlja. 60 milijonov Kitajcev je moralo zapustiti svoje domove.

Nov kredit 193 milijonov lir je dovolila italijanska vlada za graditev novih vojnih ladij.

Denarstvo

Za pol milijarde novih blagajniških bonov

Finančni minister je podal o emisiji novih blagajniških zapiskov v višini 500 milijonov din naslednjo izjavo:

»Ministrski svet je na moj predlog izdal novo uredbo o izdaji blagajniških zapiskov. Ta uredba spremeni prejšnjo uredbo z dne 23. novembra 1936. Po novi uredbi se celotni znesek zapiskov, ki jih more glavna državna blagajna izdati, določiti na 1500 milijonov din, v številu tudi bone, izdane po uredbi iz leta 1936; to pomeni zvišanje za pol milijarde v primeru z dosedanjim stanjem. Zapisi se lahko izdajajo naenkrat ali v več emisijah z rokom od treh mesecev do treh let. Finančni minister lahko s svojim odlokom predpiše obliko in besedilo zapisa in določi višino obrestne mere. Obresti se plačujejo naprej pri vpisu samem.

Kakor je znano, je finančno ministrstvo likvidiralo velikanske zneske letičnih dolgov, nastalih pri izvršitvi proračuna prejšnjih let in izplačalo vse proračunske obveznosti do tega dne, tako da smo mogli priti v proračunsko leto 1937./38. z aktivnim saldnom obratnega kapitala. Razen izplačila prejšnjih neureguliranih zneskov, je glavna državna blagajna po zaslugi pomnožitve svoje blagajniške gotovine začela izplačevati vse državne upnike z gotovino, tako da ni danes v prometu niti enega nepogodbenega blagajniškega bona.

Namen nove polovice milijarde blagajniških bonov je pomnožiti obratni kapital državne blagajne in ji omogočiti po uspešni odstranitvi prejšnjih proračunskih primanjkljajev in zagotovitvi popolnoma normalne izvedbe proračuna, da poravna kar najhitreje tudi najvažnejše izvenproračunske državne potrebe v zvezi s povečanimi izdatki za narodno obrambo in za gospodarsko povzdigo države. Nova uredba ustreza v današnjih razmerah še eni važni potrebi našega tržišča, namreč potrebi po kratkoročnih kapitalih, ki začenjajo zaradi zboljšanja gospodarskih razmer razpolagati s čedalje večjimi zneski razpoložljivih sredstev. V pričakovanju trajnih in ugodnih okoliščin pri izrabi teh sredstev bo novi kontingent kratkoročnih zapiskov 500 milijonov din, določen z omenjeno uredbo, pomenil tudi glede obrestovanja in glede naložbe zelo ugoden plasman, ki bo za prizadete denarne kroge velevažnega pomena in ki bo posledno v marsičem pripomogel k nadaljnjemu razvoju varčevanja in formiranja svobodnega narodnega kapitala.

Nova emisija obenem upravičuje vsa pričakovanja prejšnjih emisij, ki so po dosedanjih rezultatih doživela odlično sprejem na našem domačem denarnem trgu. Nova emisija se bo vpisovala od objave uredbe v »Službenih novinah« dalje, to je od 15. februarja t. l. dalje. Obrestna mera znaša za trimesečne zapise 3 in pol odstotka, za šestmesečne 3 7/8, za dvanajstmesečne 4 odstotke in za zapise preko leta dni 5 odstotkov (torej manj kot dosedaj). Vpisovanje bonov bo deležno vseh fiskalnih in drugih olajšav, ki so jim že doslej zagotovile uspeh na denarnem trgu.

Odlog plačil

je dovolilo kmetijsko ministrstvo Kmetijski hranilnici in posojilnici v Preloki v Beli Krajini. Odlog plačil velja za dobo 6 let za dolgove, nastale do 30. novembra 1937. Obrestna mera za stare vloge je 2% bruto.

Narodna banka, podružnica v Zagrebu, je darovala Ciril-Metodovemu zboru v Zagrebu 3000 din, 2000 din pa za organizacijo pev-

ske turneje društva po tujini. Prav vesel nas, da Narodna banka podpira na ta način pevске zборе, toda želeli bi, da bi tudi brali o podobnih podporah slovenskim pevskim društvom.

Jugoslovanska vlada bo v kratkem začela pogajanja s tujimi upniki radi konverzije jugoslovanskih drž. dolgov.

Direktor sušaške podružnice Poštne hranilnice je odpotoval v Split in Dubrovnik, da pripravi otvoritev podružnic Poštne hranilnice v teh mestih.

Vest, da bi Italija iskala v tujini posojilo, agencija Stefani odločno demantira. Človek bi skoraj moral misliti, da so se pogajanja za novo posojilo razbila.

Romunija namerava v kratkem

urediti svoje tuje dolgove, ki dosegajo vsoto 100 milijard lejev. Glavni upniki Romunije so: Francija, Anglija, U. S. A., Švica in Čehoslovaška. Proti Švicarjem in Čehoslovakom je romunska vlada že dosegla znižanje obrestne mere od 7 na 4% ter črtanje zlate klavzule. Na takšno znižanje dolgov pa početa pristati Francija in Anglija. Francoski frank je v Londonu zopet oslabil ter se je dvignil tečaj funta od 151 5/8 na 152 1/4. Tudi deport se je dvignil, in sicer enomesečni od 12 8/7 na 13 2/5%.

Narodni dohodek v Združenih državah Sev. Amerike se cenil v l. 1937 na 67,4 milijarde dolarjev, dočim je znašal v l. 1936. samo 64 milijard, v l. 1935. pa celo samo 46 milijard dolarjev. Zastaja pa

Karteli, sanacija zadrug — in „Narodno blagostanje“

Zopet enkrat moramo posvetiti malo pozornosti našemu staremu prijatelju in velikemu pospeševalju slovenskega narodnega gospodarstva — »Narodnemu blagostanju«. V svoji zadnji številki se je namreč spomnil trgovcev na tako »lep« način, da že zaradi mnogih slovenskih naročnikov na »Narodno blagostanje« ne moremo molčati.

V uvodnem članku, ki nosi pomeno označbo, da je napisan v uredništvu, razpravlja o kartelih. Načelno je seveda »Nar. blagostanje« za kartele, vendar pa zagovarja državno kontrolo nad karteli, če bi ti svoj položaj zlorabljali. Ne tajimo, da se o tem načelnem stališču more razpravljati.

Nato pa piše »N. B.« o kartelih v našem gospodarstvu ter pravi, da so karteli v resnici upravičeni le za industrijska podjetja, a takšnih da je le 4%, nepriporočljivo je, če se združijo obrtniki v kartelih, naravnost škodljivo pa je, če se organizirajo trgovci v kartelih. Sicer je trgovskih kartelov v resnici najmanj, če pa se sklenejo, potem se to dogaja le na škodo potrošnikov, potem se oropajo rezeži na najbolj odvraten način. In v dokaz navaja neko poročilo »Pravde« o podražitvi drv letošnjo zimo v Beogradu ter poskuve neklih mešetarjev na Hrvaškem, da bi izkoristili kmetovo stisko in določili cene živini čim nižje. A tudi »Narodno blagostanje« samo mora priznati, da je trgovinska zbornica v Beogradu nastopila proti neupravičeni podražitvi kuriva.

Ni moglo »Narodno blagostanje« s temi vrsticami bolj pokazati svojega protitrговskega stališča, kakor ga je. Kajti zlorabe kartelov so vedno mogoče in ne le v trgovskih kartelih, temveč tudi v industrijskih in vseh drugih. To je prav tako, kakor ima vsak stan dobre in slabe ljudi. Samo »N. B.« more biti tako neobjektivno, da vidi vse črno le v trgovskem stanju. Saj ne tajimo, da se najdejo tudi med trgovci ljudje, ki pozabljajo na pravila poštene in solidne trgovine. A kdo se bori, da ostanejo ta pravila v veljavi in da se ohrani solidna trgovina? Mar »Nar. bl.«, ki zagovarja vse, kar ogroža obstoj solidne trgovine? Ali pa trgovske stanovske organizacije, naša združenja, ki z živo in pisano besedo vzpodbujajo k spoštovanju starih trgovskih tradicij, ki slone na solidnosti?

Ampak kakor so med trgovci tudi slabi ljudje — in kako ne bi bili, ko pa je mogel postati trgovec vsak — tako pa je med njimi tudi mnogo zelo dobrih ljudi, ki so šli ljudem na roko tudi v lastno izgubo. Zakaj pa teh trgovcev »Nar. blagostanje« nikdar ne vidi? Zakaj ne ve nič povedati o onih trgovcih, ki so kreditirali upokojencem in uradnikom blago, ko ti niso prvega prejel svojih plač? Zakaj ne ve nič povedati o trgovcih v delavskih revirjih, ko so ti kreditirali brezposelnim rudarjem blago in tvegali, da ne dobe blaga nikdar plačanega? Zakaj ne ve nič povedati o trgovcih, ki so žrtvo-

vali cela premoženja za občekoristne zadeve?

Pa pri »Narodnem blagostanju« je že tako, da je zanj trgovec vedno črn, vedno parazit, vedno škodljiv potrošnikom. Nikdar pa takšne napake ne najde »Nar. blagostanje« na tujem kapitalu. Tu je vse v najlepšem redu. Zakaj tako? Zakaj to nasprotje? Ali bi ga nam hotelo »Nar. blag.« pojasniti?

Še lepše stališče pa je zavzelo »Narodno blagostanje«

glede sanacije slovenskih zadrug.

V uvodu svoje notice »N. B.« pravilno popisuje, v kakšno težko stisko so prišle kreditne zadruge, zlasti zaradi navala vlagateljev. Večina zadrug je bila navezana zaradi tega težkega stanja na pomoč države. Naše združništvo se je razvilo regionalno in poslovnanje slovenskih zadrug je bilo mnogo bolj intenzivno, kakor zadrug v drugih pokrajinah. Sanacije zadrug, ki jih je dosedaj izvršila država, so bile nezadostne. Če bi slovenske zadruge prosile za državno pomoč, bi to tudi dobile, vendar pa bi bila ta nezadostna. (Tu moramo že »N. B.« prvič prekiniti in vprašati, kdaj so slovenske zadruge odbile državno pomoč, pa tudi le minimalno! Nasprotno so to pomoč ponovno in odločno zahtevale,

Zato je dravska banovina čisto prav naredila, da je sama priskočila zadrugam v pomoč, modruje dalje »N. B.« ter nato pravi:

Če bodo zadruge v redu vračale kredite, ki jih dobe od banovine, potem je vse v redu. Če pa ne bi odplačevale vsega, potem bi morala banovina ali sama zvišati davčna bremena, da bi plačala namesto zadrug ali pa se obrniti na državo za pomoč. In nato nadaljuje »Narodno blagostanje«: »Ta zadnji način sanacije (da bi nam-

še mnogo za dohodkom v konjunkturnem l. 1929., ko je znašal 80 milijard dolarjev.

reč priskočila država na pomoč) ne bi bil pravičen, ker bi v tem primeru banovine sanirale združništvo na račun davčnih zavezancev iz vse države. Pravično bi bilo le, če bi se prevabila bremena na davkoplačevalce dravske banovine, ker bi ti imeli od sanacije zadrug največ koristi.«

Tako torej! Če bi dala država kaj za Slovenijo, to ne bi bilo pravično! Kadar so slovenske zadruge v stiski, takrat naj le Slovenija sama vse plača! Kje pa je bilo »Nar. blagostanje« takrat, ko je država sanirala Srbsko zemljoradniško banko? Zakaj pa ni takrat nastopilo proti tej krivici, da se z denarjem vseh davkoplačevalcev sanira neka pokrajinska banka? In koliko takšnih primerov je še bilo, ko je moral slovenski denar iti za stvari v druge banovine in od katerih Slovenija ni imela niti najmanj interesa!

Pa zakaj bi segali nazaj? Zakaj pa »Narodno blagostanje« ne nastopi proti odvzemu pupilnega denarja iz Slovenije, zakaj ne protestira proti centraliziranim banovinskim davščinam, zakaj ne proti vsem številnim centraliziranim fondom, monopolom itd.?

Zakaj? Zato, ker je »Narodno blagostanje« vendar enkrat pokazalo svojo pravo barvo: najbolj zagrizena centralizma. Kadar bi se moralo dati kaj Sloveniji, takrat velja načelo, da se za pokrajinske potrebe ne sme porabljati denar davkoplačevalcev iz vse države, kadar pa gre za druge pokrajine, potem to načelo glede slovenskega denarja ne velja, potem je le pravično, če Slovenija plačuje za napredek drugih pokrajin!

Centralizem v popolni nagoti, v vsem svojem nejugoslovanskem egoizmu, to je stališče »Narodnega blagostanja«! Storili bi napako, če tega ne bi konstatirali.

Avstrijska trgovina z zdravilnimi rastlinami

Avstrijski trg z zdravilnimi rastlinami je bil važen še za časa bivše monarhije. Takrat je Avstrija zalagala z zdravilnimi rastlinami tudi dežele, ki so danes v sestavi novih držav. V zadnjih letih pa avstrijski uvoz zdravilnih rastlin nazaduje in Avstrija uvaža zdravilnih rastlin samo toliko, kolikor jih potrebuje za lastno potrebo. Mnogo stori Avstrija, da bi sama krila vse potrebe na zdravilnih rastlinah, v kolikor je to sploh mogoče. Tako goji zdravilne rastline podjetje »Medica«, G. m. b. H., Dunaj I. Rennweg 12, ki je v zvezi z državno veletrgovarjo »Arzneimittelstelle«. Ta zalaga s potrebnimi farmacevtskimi proizvodi vse države in deželne bolnišnice v Avstriji. »Medica« ima obširne nasade v Pottendorfu. Poleg tega je pri državni kmetijsko-kemični postaji na Dunaju odbor za proizvajanje zdravilnih rastlin, ki ima svoje poskusne postaje v Korneuburgu. Povprečno uvozi Avstrija na leto

80 do 100 vagonov raznih zdravilnih rastlin. Posebno znatne količine uvaža iz čezmorskih držav s posredovanjem Nemčije, Anglije in Italije. Iz Madžarske in Jugoslavije uvaža na leto povprečno po 20 do 25 vagonov, in sicer največ kamilice, žajblja, lipovega cvetja in bolhača. Kakovost naših rastlin avstrijskim uvoznikom prija ter so zadovoljni tudi z načinom pakiranja. Druge zdravilne rastline pa uvažajo avstrijske veletrgovarje večinoma iz drugih držav, ker jim bolj ustreza njih kvaliteta. Glede kakovosti so odločilni predpisi avstrijske farmakopeje.

Kakor juhi soli, tako je treba vsaki kavi dodati dobro mero »Pravega Francka«. Dodajte ga rajši malo več kakor pa premalo, zlasti, če jo pripravite iz žitne kave. Pravi Franck izpopolni okus in aromo ter naredi kavo bolj tečno.

Dobave - licitacije

Intendantura Komande pomorskega arsenala v Tivtu sprejema do 21. februarja ponudbe za dobavo desk, stekel in ogledal, kavčuka, pločevine, cevi, itd., do 23. februarja pa ponudbe za dobavo medenih zapiravev za omare, vrata, obešal za obleke, ključic za zastore, medenih ščitov za ključavnice, stroj za parforiranje šablona za krojenje, papir za izdelavo teh šablona, 4-voltna baterije za telefon ter medene pločevine, do 26. februarja ponudbe za dobavo solvent-nafte, lanene jadenine, katranirane konopljene vrvi, 20 stezaljk, risalnega orodja, ozalid-papirja, milimetrskega papirja, papirja za šablone, map, tuša, črnila, Gradbeni oddelek direkcije drž. železnice v Ljubljani sprejema do 22. februarja ponudbe za dobavo signalnih rdečih (rubin) stekel. Stab dravske divizijske oblasti v Ljubljani sprejema do 17. februarja ponudbe za dobavo olja in zdroba.

Intendantura Štaba šumadijske divizijske oblasti v Kragujevcu sprejema do 21. februarja ponudbe za dobavo svinjske masti, do 22. februarja ponudbe za dobavo pšenice in ovsa.

Računovodstvo Uprave Zavoda »Sarajevo« v Sarajevu sprejema do 23. februarja ponudbe za dobavo ščetk.

Direkcija drž. rudnika v Brezi sprejema do 24. februarja ponudbe za dobavo šamotne mase Ignit-special ter elektr. navojev (vint).

Stab mornarice kr. Jugoslavije v Zemunu sprejema do 25. februarja ponudbe za dobavo železnih vijakov, do 28. februarja pa ponudbe za dobavo manesmanovih cevi.

Strojni oddelek direkcije drž. železnice v Ljubljani sprejema do 21. februarja ponudbe za dobavo železnih vijakov, jeklene žice, bakrenih cevi, medene pločevine itd.

Centralna direkcija drž. rudarskih podjetij v Sarajevu sprejema do 1. marca ponudbe za dobavo inozemskih časopisov.

Direkcija drž. rudnika v Velenju sprejema do 2. marca ponudbe za dobavo tovornega avtomobila.

Intendantura Komande pomorskega arsenala v Tivtu sprejema do 2. marca ponudbe za dobavo pločevine, železa, železnih vijakov, kalcijevega karbida itd., do 5. marca ponudbe za dobavo raznih ščetk, kristalne sode, električnih žarnic itd.

Licitacije:

Dne 1. marca bo pri Štabu šumadijske divizijske oblasti v Kragujevcu prva javna ustna licitacija za dobavo sladkorja, konzervirane kave, čaja, kisa in kvasa.

Pri Vojno-sanitetskem zavodu v Zemunu bo dne 16. marca ofertna licitacija za dobavo morske trave, lanenega platna za žimnice in blazine, sukanca itd.

Direkcija šum v Zagrebu bo 5. marca na javni ofertni licitaciji prodala razen lesni material (okove za sode, razne odpadke, bukove, hrastove in kostanjeve trske itd.).

Dne 4. marca bo pri Centralni direkciji državnih rudarskih podjetij v Sarajevu pismena ofertna licitacija za zgraditev nove trase žične železnice v drž. rudniku v Kaknju.

Pri upravi smodnišnice v Kamniku se bo sklepala 25. februarja prva pismena pogodba radi sklenitve direktne pogodbe za dobavo 24.000 kg nafte za pogon Dieselmotorja.

(Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Velesjem v Budimpešti

Informacijski odsek Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine v Beogradu obvešča, da so se madžarski uvozniki na lanskoletnem velesjemu v Budimpešti zanimali za uvoz naslednjega jugosl. blaga: alkohol, kalcijev acetat, volna, kozja in kravja dlaka, vosek, gradbeni les, jabolka, kože, sadne konzerve, kalcijev karbid, zdravilna zelišča, železniški pragi, zobotrebci, vinski sodi, med i. dr.

Akcijna družba za življenjsko zavarovanje

LA NATIONALE

Zavarovalna družba proti požaru in eksploziji

LETA 1830
GLAVNICA: 75.000.000 — franco. frankovFILIJALA V ZAGREBU
Ustanovljeno v Parizu
FONDI: 1.500.000.000 — franco. frankovLETA 1820
GLAVNICA: 50.000.000 — franco. frankov

Glavno zastopstvo za dravsko banovino: Predstavnik: A. M. Friedrich, Ljubljana, Verstovškova ulica št. 22 — Telefon št. 28-33

Ocarinjanje in plačevanje blaga, uvoženega s poštini pošiljkami

Minister za finance je izdal tole odločbo:

1. Moja odločba št. 54.447/VIII z dne 26. novembra 1936. se razveljavlja.

2. Blago, ki se uvaža iz inozemstva s poštini pošiljkami, z redno ali zračno pošto, morajo spremljati izvršne fakture ali morajo te fakture prejemniki blaga ob carinjenju sami predložiti pristojnim carinarnicam, ki jih morajo overiti ne glede na to, da li je to blago zavezano carini ali carine oproščeno. Drugače prejemniki blaga ne bodo mogli opraviti za to blago plačila v inozemstvu.

3. Kljub razpisu odelka za carine št. 939/IV—1933 se fakture ne overjajo po prejemnikih blaga, ki dospe s poštini pošiljkami, marveč naj prejemniki blaga overijo te fakture naknadno, t. j. preden jih predložijo pooblaščenim zavodom zaradi nakazila nasprotne vrednosti v inozemstvo. Tudi ni treba takim pošiljkam prilagati prepise faktur.

Monopolski dohodki

Po poročilu monopolske uprave so znašali njeni dohodki v dobi od 1. aprila do 31. decembra 1937 1.591 milijonov din, dočim so bili proračunani le na 1.485 milijonov din. Največ dohodkov je imela monopolska uprava od tobaka, namreč 1.142 milijonov. Sol je dala 219, petrolej 99, vžigalice 63 in drugi dohodki 13.1 milijonov din. Dohodki tobaka so dali 71, soli 19, petroleja 15 in vžigalice 7 milijonov din več, kakor je bilo proračunano. Manjši so bili samo dohodki od cigaretnega papirja ter od raznih dohodkov.

Japonska z balkanskih trgov izključena

Ze leta 1936. je uvoz Japonske v balkanske države močno nazadoval, lani pa še znatno bolj, da je dejansko že čisto prenehal. V Romunijo ne pride skoraj nobeno japonsko blago, v Jugoslavijo je uvoz japonskega blaga sploh ustavljen in samo še v Grčijo prihajajo neznatne količine japonskega blaga. Uvoz blaga je bil ustavljen, ker narodne banke ne dajejo več uvoznih dovoljenj. Japonska trgovinska pogodba s Turčijo pa je praktično brez cene, ker je Turčija z raznimi formalnostmi popolnoma ustavila japonski uvoz. Japonska trgovinska delegacija, ki je lani prišla na Bolgarsko, ni mogla v nobeni balkanski državi ustvariti baze za japonski izvoz.

Zunanja trgovina

Sestanek Gospodarskega sveta Male antante, ki bi se moral začeti 23. februarja v Bukarešti, je zaradi spremembe romunske vlade odložen na 8. marec.

Finančni minister je podpisal odlok, s katerim se sme izvoziti iz naše države v Nemčijo 90 vagonov volne proti plačilu v kliringu. Izvoziti pa smejo volno samo izvozniki, ki so zaprosili za izvoz do 14. januarja.

Med Avstrijo in Bolgarsko je bila sklenjena pogodba, da bo Bolgarska dobavila Avstriji 1200 vagonov pšenice.

Proizvodnja žitaric v podonavskih državah stalno pada in zato tudi izvoz. Dočim je znašal izvoz žitaric v prejšnjih letih iz podonavskih držav še okoli 12 milijonov ton, znaša sedaj le okoli 3 in pol milijona. Tem bolj pa narašča izvoz žitaric iz čezmorskih držav. Dočim je Kanada nekdanj izvažala

le 12 milijonov ton, izvažala danes že nad 35 milijonov ton.

Avstrijski izvoz lesa se je lani zelo povečal. Tako je izvozila Avstrija v l. 1936. 12,28 milijona stotov lesa v vrednosti 83,4 milijona šilingov, l. 1937. pa 16,98 milijona stotov v vrednosti 131,08 milijona šilingov. Po količini se je izvoz povečal za 36 %, po vrednosti pa celo za 57 %.

Švica je dobavila v januarju Francovi vladi 60.000 parov vojaških čevljev za pol milijona šv. frankov.

Estonska vlada je prepovedala izvoz okroglega lesa, da zagotovi svojim tovarnam zadostne količine sulfatne celuloze.

V Ameriki so začeli trgovci bojkotirati japonsko blago. Svlene nogavice, ki so jih dosedaj kupovali samo na Japonskem, so začele

sedaj izdelovati ameriške tvornice, da jih ni treba več naročevati na Japonskem. Cela vrsta novih tovarn svilenih nogavic je zato nastala.

Svetovna proizvodnja nafte se je povečala v l. 1937. od 247 na 280 milijonov ton. t. j. za 13-1 %. Vsa svetovna zaloga nafte se ceni na 7374 milijonov ton. Najbolj se je povečala proizvodnja v Združenih državah Sev. Amerike, kjer se je povečala za 25 na 150 milijonov ton. Znižala se je samo v Romuniji. Po mnenju strokovnjakov bodo sedanje zaloge nafte zadostovale še za 26 let.

Največ umetne svile proizvaja na svetu Japonska, in sicer 330 milijonov liber, to je več ko ena tretjina vse svetovne proizvodnje.

Cene na kovinskem trgu so pod vplivom manjše potrošnje kovin v Ameriki.

Gospodarski položaj v Avstriji v l. 1937**Znatno zboljšanje v primeri z l. 1936**

Ker se ravnokar vrše trgovinska pogajanja z Avstrijo, bo zanimava naše bravce tudi naslednji pregled o avstrijskem gospodarskem položaju v l. 1937., kakor ga posnemamo po »Glasniku«.

Gospodarsko zboljšanje, ki se je v Avstriji že jasno pokazalo v letu 1936., se je tudi lani krepko nadaljevalo. Leta 1937. je bilo celo za avstrijsko industrijo eno najboljših let po vojni. Indeks proizvodnje je znašal od aprila pa vse leto do konca decembra povprečno 10 odstotkov več kakor v konjunktornem letu 1929. Avstrijska industrija je mogla ne samo izkoristiti konjunkturo, ki je nastala zaradi splošnega oboroževanja, temveč je dobila velika naročila tudi iz držav, ki so izdale velika investicijska posojila. Novih podjetij zaradi te zboljšane konjunkturate sicer ni bilo ustanovljenih, zato pa so se obstoječa morala razširiti, da so se mogla vsa nenadno došla naročila izvršiti. Ceni se, da so zasebne investicije v ta namen dosegle več ko 100 milijonov šilingov, kar je za Avstrijo pač lepa vsota.

Zboljšala pa se je tudi avstrijska zunanja trgovina. Izvoz se je v l. 1937. povečal za 270 milijonov šilingov. Udeležba tujih držav je bila mnogo večja ko prejšnje leto, ker se je Avstriji posrečilo, da si je pridobila nove trge, ki so bili še pred kratkim za avstrijsko blago popolnoma zaprti. Deficit avstrijske trgovinske bilance bo znašal za lanko leto samo 280 milijonov šilingov, kar pomeni najmanjši deficit, kar ga je imela Avstrija po vojni.

Povečanje industrijske delavnosti je seveda tudi ugodno vplivalo na gibanje državnih dohodkov ter zlasti na razvoj železniškega prometa ter razvoj narodne valute. Državni proračun za l. 1937. se je nehal s presežkom, pa čeprav je to leto Avstrija znatno povečala svoje izdatke za narodno obrambo. Državne železnice so imele ne samo znatno večji notranji promet, temveč tudi tranzitni. Dohodki železnice so se zvišali za okoli 50 milijonov šilingov.

Zelo ugodno se je tudi razvijal tujski promet, ki je prinesel Avstriji velik dotok deviz. Število tujih turistov se je v primeri z l. 1936. zvišalo za 8 do 10 odstotkov. Aktivni saldo turističnega prometa se za lanko leto ceni na 150 milijonov šilingov. Avstrijska narodna banka je izkazovala od maja dalje stalno zvišanje deviznih rezerv, in so se koncem leta tuja

plačilna sredstva banke povečala za 50 milijonov šilingov. Plačilna in devizna bilanca Avstrije je bila torej v preteklem letu aktivna.

Zboljšanje pa se opaža tudi pri avstrijskih državnih dolgovih. Vse obveznosti po tujih dolgovih je plačevala avstrijska vlada v redu in transferna plačila niso naletavala na težkoče.

Tudi na delovnem trgu more zabeležiti Avstrija zboljšanje ter je bilo na novo zaposlenih 35.000 delavcev. Poleg težke industrije so imele ugodno konjunkturo papirna, tekstilna, kemična in lesna industrija. Mnogo bolj ugodno pa se je razvijala tudi gradbena industrija.

Neugodno za Avstrijo pa so se razvijali kliringi in je dosegel avstrijski aktivni saldo skoraj 200 milijonov šilingov. Posebno terjatve proti Nemčiji so narasle, da je morala Avstrija svoj izvoz v Nemčijo zmanjšati.

Ugodno se je razvijala tudi avstrijska notranja trgovina ter se je njen obseg povečal za približno 8 odstotkov. Vendar pa še precej zaostaja za ono v l. 1929.

Na denarnem trgu so bile razmere ugodne in je bilo razpoložljivega kapitala vedno dovolj na razpolago. Avstrijski dolgovi tujini so se zmanjšali ter so bili izplačani tudi mnogi prej zamrzli krediti. Ugoden položaj na borzi je vladal do jeseni, ko je padeč tečajev na tujih večjih borzah povzročil tudi padeč tečajev na dunajski borzi.

Posebno se vidi zboljšanje avstrijskega gospodarskega položaja, če primerjamo nekatere številke iz l. 1937. z onimi iz l. 1934.

Tako je znašal v milij. šilingov:

	1937	1934
proračunski saldo	+3	-116
zlate in devizne rezerve	400	256
pasiva trg. bilance	290	300
hranilne vloge	3200	2700
aktivni saldo tur. prometa	150	90
število brezposelnih (v tisočih)	230	288
borzni indeks (1929 do 1931 = 100%)	80	55
proizvodnja železa (v 1000 t)	1600	468
naročila bombažnih tkalnic (1923-1931 = 100%)	115	89

Avstrijsko gospodarstvo se je tako ugodno razvijalo, ker je imela

barva, pleštra in kemično snazi
obleke, klobake
škrobli in svetililka srajce, vrtni niko in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8
Telefon št. 22-72.

Avstrija zelo dobre odnose s Češkoslovaško in sosednimi državami in se je zaradi dobre žetve kupna moč Madžarske, Jugoslavije in Romunije znatno povečala.

Z vsjo pravico sme Avstrija upati, da se bo njeno narodno gospodarstvo tudi v bodoče ugodno razvijalo.

Doma in po svetu

Knez-namestnik Pavle se je hkrati z vojvodo Kentskim vrnil iz Aten.

Notranji minister dr. Korošec je daroval za Slovensko akademijo znanosti in umetnosti 50.000 dlm, da bi mogla začeti čim prej delovati. Da bi našel med našimi bogatimi ljudmi čim prej in čim več posnemalcev!

Volitve pravoslavne patriarha bodo 21. februarja.

Ministrstvo za soc. politiko in ljudsko zdravje je nakazalo ljubljanski občini 50.000 dlm kot zimsko pomoč za brezposelne.

»Hrvatski dnevnik« piše o vstopu kureškega poslanca Novakovića v skupščino med drugim: Ljudstvo ni volilo Novakovića, temveč listo HSS. Ljudje niso izvolili Novakovića, da bi dvignil dnevnice, temveč da bi delal za politiko dr. Mačka. Novaković more sicer dvigniti dnevnice, toda s tem se je živ pokopal.

V Trstu je umrl v visoki starosti nad 80 let Jože Pertot, ki je bil pred vojno eden stebrov našega nacionalnega gibanja v tržaški okolici. Slava njegovemu spominu!

Za gen. konzula v Celovcu je imenovan dr. Nikolaj Jovanović, dr. Ljudevit Koser, dosedanji gen. konzul v Celovcu, pa je premeščen v zunanje ministrstvo.

»Jugoslovenski Lloyd« poroča o kratki notici, da se bodo v kratkem zaradi povška cen za živila zvišale plače državnih, samoupravnih in zasebnih nameščencev.

Grška vlada je sklenila, da odpre v Beogradu stalno razstavo grških proizvodov, da bi se tako pospeševala trgovina med Grčijo in Jugoslavijo.

Banski svet savske banovine je sklican za 3. marec. Svet bo razpravljal o novem proračunu.

Za razširjenje telefonske mreže v Sarajevu je odobril poštini minister potrebne kredite.

Trgovinsko ministrstvo je podaljšalo za šest mesecev termin, po katerem bi morala s privilegij obdarjena tvornica aluminija v Lozovcu zgraditi do novembra 1938. tvornico za pridobivanje aluminijevega oksida iz boksita.

Splitska obrtniška zbornica se je izjavila za etatno lastnino pri novih hišah. Tudi v nekaterih drugih pokrajinah se v zadnjem času vodi v tem smislu žvahna propaganda.

Nemčija je baje pripravljena dobiti Jugoslaviji vse potrebne instalacije za pridobivanje bencina iz premoga. Te naprave bi veljale okoli 200 milijonov din.

Osijska firma Tauber in drug je postala insolventna ter znašajo njena pasiva 4 in pol milijona din.

Firma nudi 44 odstotno poravnavo. Verjetno je, da bodo upniki na to ponudbo pristali.

A. B. C. trgovska družba v Zagrebu je bila ustanovljena z glavnico 1.000.000 din. Družba bo posredovala prodaje blaga na kredit. Ustanovitelji so J. Neumann, F. Neumann, dr. Brnić in drugi. V Beogradu je že dolgo podobna pisarna, ki je osnovana po istem sistemu. Sedaj zvišuje svojo glavnico na 1.500.000 din.

Sofija šteje po zadnjem štetju 290.000 prebivalcev, od katerih je 242.000 Bolgarov, 5000 Rusov, 135 Hrvatov in Srbov, 1400 drugih Slovanov, 26.000 Židov, 3896 ciganov, 2400 Armencev, 1700 Nemcev, 600 Turkov, 260 Grkov, 216 Romunov, 187 cincarjev in nad 2000 članov drugih narodnosti.

V veliki tovarni Austro-Fiat v Floridsdorfu so delavci na velikem zborovanju zahtevali, da avstrijska vlada potrobno objavi, o čem sta govorila Hitler in Sušnik na svojem sestanku.

V Ulstru so z veliko večino pri volitvah zmagali unionisti, ki odklanjajo združitev Ulstra z Irsko.

Ledolomec »Tajmir« se je že tako približal ledeni plošči, na kateri je ruska znanstvena ekspedicija, da se more z znanstveniki dogovarjati že s svetlobnimi signali. Upajo, da bo mogel rešiti člane ekspedicije v nekaj dneh. Vendar pa bo treba premagati še mnogo težav, ker je led tako debel, da ga morajo razstreljevati z dinamitom. Po zadnjih vestih pa je začel divjati še silen vihar, ki oddaljuje ploščo od ledolomca.

Britanska zveza atletov se je glasno izjavila proti udeležbi na olimpijadi l. 1940. v Tokiu.

Polkovnik Lindbergh odide v Španijo, da prouči na obeh frontah način sedanjih zračnih bojev.

655 km na uro je napravil angleški vojaški aeroplan in s tem potolkel nemški rekord 610 km na uro.

Italija pripravlja polet petih velikih tromotornih bombnikov okoli sveta.

Italijansko potniško letalo je na poletu iz Cadiza v Rim izginilo. Padlo je najbrže v morje. V letalu je bilo 10 potnikov ter pilot in mehanik. Vsa poizvedovanja po letalu so bila zaman.

Nad Kalifornijo besni že dva tedna uragan ter je bilo dosedaj ubitih 16 ljudi.

Lavina v Alpah je zasula italijansko vojaško patroljo. Pet vojakov je umrlo.

Kolesa, motorna kolesa

na debelo. Zahtevajte ponudbe.

Splošna trgovska družba z o. z.

Ljubljana, Tyrševa cesta št. 33

(Javna skladišča)

Radio Ljubljana

Cetrtek, dne 17. februarja: 12.00: Češka lahka glasba (plošče) — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Plošče — 14.00: Poročila — 18.00: Nastop pevskega zbora mestne ženske realne gimnazije — 18.40: Slovensčina za Slovence (dr. R. Kolarič) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nacionalna ura — 19.50: 10 minut zabave (Fr. Lipah, član Nar. gled.) — 20.00: Pisan večer. Sodelujejo: Radijski orkester, brata Goloba, Ivan Kosi, Vilko Skok in člani radijske igralške družine — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Pisana šara! (nadaljevanje).

Petek, dne 18. februarja: Glasba in glasbeni znaki pri starih narodih, predavanje ilustrirano s klavirjem (dr. Josip Cerin) — 12.00: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Radijski šramel — 14.00: Poročila — 18.00: Zenska ura: Pravni položaj žene v Jugoslaviji (ga. dr. Donata Capuder) — 18.20: Plošče — 18.40: Francoščina (dr. Stanko Leben) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Zimska oskrba planinskih koč (g. Ljud. Mrzel) — 20.00: Radijski orkester in oddelek godbe »Sloga« — 22.00: Napovedi, poročila — 22.30: Angleške plošče.

Le še kratek čas se razprodaja najrazličnejše porcelanasto, stekleno in železno blago po ponovno znižanih cenah

iz konkurzne mase tvrdke

B. ŽILIČ, Ljubljana

Tyrševa cesta št. 11/l. — Vhod s Figovčevega dvorišča